

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Sepultura Parochiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

ffionem sequi conveniat, *arg. l. Si ita*
45. ff. de Legar. 2. etiam quoad sepultu-
ram, can. Ebron, can. Unaqueque, & S.
Mulier cit.

Deinde Spuri; etsi enim filii natu-
 rales à paterna sepultura ferè non ex-
 cludantur, *arg. l. Ex factis 17. §. 4. ff.*
ad SC. Trebell. Spurii tamen, tanquam
 filiorum nomine indigni, *Auth. Ex com-*
plexu, C. de Incest. Nupt. non cum patre,
 sed cum matre sepeliendi sunt, *arg. l. 1.*
ff. ad Municip. Sylvester l. cit. d. 4.

Demum Famuli domestici Ordinum
 Mendicantium: qui non electi sepultu-
 ri intra Monasterium vel Collegium
 mortui in istorum Ecclesiis vel cæmite-
 riis sepeliri, etiam parochò invitò, pos-
 sunt, ex Privilegiis Bullatis, FF. Minori-
 bus à Clemente IV. & Societati JESU à
 Paulo III. indultis, ut ostendit Donatus
cit. Trañ. 10. q. 2 n. 2.

ARTICULUS IV.

De Sepultura Parochiali.

SUMMARIUM.

35. Propria carens deferretur ad sepul-
 turam Parochialem,
36. Etiam si extra Parochiam decedat:
37. Nisi in loco obitus habeat quasi do-
 micilium,
38. Vel ad parochiam suam commodè
 nequeat deferri:
39. Vel, duas habens, in una tantum per-
 ceperit Sacramenta.
40. Habitantem in una & beneficium
 obrinentem in alia Parochia,
 priori,
41. Eumque (Passionibus & Consuetu-
 dine seclusis)

42. Posteriori parochia addicentium,
 verior Opinio,

43. Auctoritate DD. Rotæque deci-
 sione,

44. Et Ratione evincitur,

45. Et objectionum solutione confir-
 matur.

46. Parochia, cadavere à Religiosis

47. Et horum Ecclesia, à Parocho spoliata,
 restituenda sunt.

48. Sepultura occasione aliquid illicitè

49. Et licitè accipientium varii casus.

Qui Majorum sepulturâ carent 38
 & nullâ electâ, decedunt, in
 propriis Parochiis, in quibus
 habuerunt domicilium & Sa-
 cramenta ceteraque Divina perceperunt,
 sepeliendi sunt, *c. 1. hâc Rubric. & c. 1.*
in 6. Quod de Jure obtinet, si in vil-
 lis aut aliis locis extra illas sitis, ad quæ
 recreationis, culturæ, amici invifendi
 causâ se contulerunt, mortui essent:
 dummodo ad Parochialem sepulturam
 portari commodè possint, *c. Is qui 3. in*
6. quia per ejusmodi egressum prius do-
 micilium non amittunt: neque efficiun-
 tur parochiani loci, ad quem ob ejus-
 modi causam, & paulò post redeundi
 animò exierunt, *l. Domicilium 20. & l.*
Eum qui 27. §. 2. ff. ad Municipalem. De
Jure, inquam; quia ex Consuetudine, aut
 etiam parochorum ab Ordinario appro-
 batis conventionibus aliquando aliud ob-
 tinet: & in nostra Civitate receptum est
 ut, in qua decedit, parochia quisque se-
 peliatur: etiam si alterius fuerit paro-
 chianus.

Dubium, controversumque est, ubi 39
 de Jure sepeliendus sit, qui extra sui do-
 micilii Parochiam, per notabilem qui-
 dem anni partem, sed absque animò per-
 petuò ibi manendi degens decedit; eum
 enim in obitûs tanquam habitacionis lo-
 co, Sâ

co, Saà *V. Parochus n. 2.* & Sanchez *Lib. 3. de Matrim. disp. 23. n. 13.* Contra in loco domicilii, si ad eum portari commodè valeat, sepeliendum, aliis DD. allegatis vult Pontius *Lib. 5. de Matr. cap. 13. n. 12.* Quarum Opiniorum cum Consuetudine obtineat prior, ea in dubio præferenda est, atque defunctus sepeliendus, ubi decessit, si eo se contulit animò per majorem aut notabilem anni partem habitandi; ut Studiosi in Universitatibus, famuli in locis sui famulatus &c. solent; quia in tali loco contrahunt quasi-domiciliù; ut ibi fortiantur forù externum & conveniri in judicio possint, *l. Heres absens 19. §. 2. V. At si quo ff. de Judicis;* ac proinde etiam internum; ut centeri possint parochiani, ibique percipiant Sacramenta & defuncti sepeliantur, juxta *c. fm. de Paroch.* ubi, qui propter bellum è loco domicilii egressi sunt, parochiani vocantur loci, ad quem illò durante se contulerunt: & *can. Quæsti, 16. q. 1.* ubi decimæ Personales illi Parochiæ solvendæ dicuntur, in qua quis per anni curriculum Missas audiit, manifestò indicio, talis loci parochianum cenferi. Confirmatur ex eo; quòd locus domicilii specialiter exigatur ad Sacramentum Ordinis, *c. Cum nullus 3. pr. de Temp. Ordinat. in 6.* Unde argumentò à contrario ductò inferitur, ad cætera Sacramenta & sepulturam sufficere quasi domicilium, sive habitationem in loco, ad quem quis se contulit animò per notabilem aut majorem anni partem permanendi, *cit. Sanchez n. 12.*

38. In eodem, etiam brevioris habitationis loco, sepeliendi sunt peregrini & advenæ, quando sepulturâ non electâ decedunt, & ad Majorum aut sui domicilii Parochialem sepulturam deferri non possunt; & multò magis vagi, verum aut quasi domicilium nullibi habentes,

Panormit. in *c. 1. cit. n. 4.* & Sylvester *V. Sepultura, q. 8. d. 2.*

Si defunctus in duabus vel pluribus Parochiis domiciliù habuit, ut *vg. Clericus* duarum Ecclesiarum beneficiatus, in Ecclesia, cujus administrationem vel curam gessit; vel in ea, in qua residere tenebatur, vel, si laicus sit, in Parochia, in qua Sacramenta aliâque Divina percepit, cum sepeliendum, cum Barbola in *c. 1. cit. n. 5.* tradit Donatus *cit. Tract. 9. q. 26. n. 1.*

Aliud dubium & non ita pridem magna controversia fuit de loco sepulturæ Clerici *vg. Titii*, qui beneficium quoddam habuit in Parochiali Ecclesia S. Annæ, eique deservit; quatuor tamen annis habitavit & demum decessit in alio loco conductis & intra limites vicinæ Parochiæ S. Viti M. sitis. Fuere enim, qui defunctum in ista tumulandum, aut locum præventioni locum esse, existimarent, permoti decisione Rotæ, parochianam Ecclesiæ S. Dominici defunctum eodem adjudicantis: quantumvis in Clericum ordinatus Ecclesiæ S. Jacobi ex depuratione Episcopi servierit. Rationem debebant partim; quòd Titius in S. Viti Parochia habuerit domicilium habitationis: ii autem, qui sepulturâ non electâ decedunt, de Jure tumulandi sine in Parochiis, in quibus domicilium constituerunt, *c. fm. de Paroch. & c. 12. q. 3. pr. hâc Rubr. in 6. &* si præter habitationis aliud habuerunt, locus sit præventioni, *arg. c. Duobus 14. de Rescriptis in 6.* partim verò; quòd, qui sine sepultura à Majoribus aut semet electâ decedunt, sepeliri debeant in Parochia, quibus, si alibi sepulturam elegerint, portio Canonica deberetur, *c. De tit. 4. & c. Cum super 8. ubi Panorm. n. 5.* portio autem illa, si Titius sepulturam elegerit alibi, S. Viti Ecclesiæ debita fuerit; cùm

ter; eam de Jure debeat Ecclesie, ex qua defuncti corpus assumitur, c. *Cerisificari* g. & c. *In nostra* 10. ibi, *De cuius Parochia mortuorum corpora assumuntur*: Corpus autem Titii ex ista Parochia tollendum fuisse, constat.

41. Mihi cum Zypæo *Analys. Jur. Ponsiff. hâc Rubric. n. 4. §. Porro* hac in re spectanda & observanda Concordata seu pacta, si quæ inita inter Parochias fuerunt, arg. c. 1. *de Patis* & c. *fin. eadem Rubr. in 6.* aut istarum vel diocesis Consuetudo, arg. c. *Cerisificari cit.* & c. *fin. de Consuet.* Iis autem deficientibus potior esse visa est causæ Parochia S. Annæ.

42. Movebar imprimis autoritate DD. indifferenter statuentium, Clericos beneficiatos, sine Majorum aut à semet electa sepultura defunctos, sepeliendos in Parochiis, in quibus obtinuerunt beneficium exigens stabilem residentiam & servitium personale; id enim cum Sylveltro *cit. q. 8. d. 6.* generaliter atque indistincte docent Barbosa *de Offic. Parochi cap. 26. n. 34.* Frances *de Eccles. Cathedr. cap. 17. n. 18.* Donatus *Tom. 3. Prax. Regular. tract. 9. q. 26. n. 1.* Valenti. *ad hanc Rubr. §. 2. n. 6.* Zypæus *l. cit. n. 4.* & alii, pro se allegantes Petr. de 43. Ubaldo. *de Port. Canon. cap. 9.* ubi cum à n. 28. & 36. varios clericos, Ecclesiarum servitii perpetuò adstrictos, in iis sepeliendos statuisse, id negat de sacerdotibus conductiis & illarum servitiis addictis solum ad tempus: & Tuschum *Pract. V. Sepelire, conclus. 189.* quò loco, Canonicos cæterosque Ecclesie Cathedralis beneficiatos, in ea Sacramenta percipientes, si in Parochia suæ habitationis moriantur, non in hac, sed in Cathedrali Ecclesia tumulandos, disertè docet ex ratione, locum habente in Titio; quò adstrictus Ecclesie uni & habitans in altera, sepeliendus sit in prima.

Deinde eadem; quæ pro S. Viti Parochia allegata est, decisione Rotæ, Clericum Ecclesie S. Dominici post acrem disceptationem, & ideo solum adjudicantis; quò non fuerit de Ecclesie S. Jacobi Corpore: sed ejus servitio ad tempus duntaxat: & non, ut veri beneficiati, perpetuò addictus, argumentò minime obscurò, in ea tumulandum, si de ejus corpore, etique instar veri beneficiati adstrictus perpetuò fuisset.

Demum ratione; quia generaliter fideles, Majorum aut à se electam sepulturam non habentes, tumulari debent in Parochiis, in quibus habent proprium domiciliu & Sacramenta cæteraque spiritualia & Divina perceperunt & objerunt ex obligatione, c. 1. *hic* & c. 1. *in 6.* etiam si extra earu fines moriantur, c. *Is qui 3. pr. in 6.* Titius autem sacramenta percepit cæteraque spiritualia & Divina ex obligatione obiit in Parochia S. Annæ, cujus fuit beneficiatus, quò plenè constabat: in eaque & sola habuit proprium & verum domiciliu. Et quidem, quò Domiciliu in ea habuerit, satis liquet; quia ex inventione & dispositione Juris, sicut miles in loco, ubi stipendia meret, l. *Municipes* 23. §. 1. & in loco mariti uxor, l. *fin. §. 3. ff. ad Municipal.* sic clericus beneficiatus, tanquam spirituali Christi militiæ adscriptus, *can. Reprehensibile, 23. q. 8.* & Ecclesie suæ quasi Sponsus, arg. c. *Inter corporalia 2. de Translat. Episc. & Cleric.* propriu domiciliu habet in loco beneficii, stabilem residentiam exigentis, c. *Dilectus 29. de Rescript. & l. Omnes 33. pr. C. de Episc. & Cleric.* ubi Baldus & *in e. tit.* Panormit. n. 2. & Barbosa n. 3. etiam si à loco beneficii aliquamdiu absit; cum ipsa in Ecclesia residendi etique deserviendi obligatio faciat, ut domiciliu contrahatur, Panormit. *in c. Pofulasti 27. de Rescript. n. 4.* & alii

alii apud Mascard. *de Probat. concl.* 535. n. 5. & Sanchez *Lib. 7. Consil. cap. 1. dub. 23. n. 3.* Quòd autem domicilium haberit in ea sola, & non etiam in S. Viti Parochia, ratio est partim; quia ad e- jus in aliquo loco constitutionem, præter factum sive habitationis translationem exigitur animus in eo perpetuò & stabili- ter permanendi, *l. Domicilium 20. l. Ejus qui 26. ff. ad Municip. § l. Nihil 26. ff. de Capt. & possim.* qui à Titio nun- quam declaratus est expressè; cum de hoc non constet: & ex sola habitatione præsertim conductitiâ, minori tempore quàm decenniò continuatâ, non præsumitur, *l. Nec ipsi 2. c. de Incolis, ubi Glos- sa V. Larem, Panormit. in c. fin. de Paroch. n. 8. alisque relatis Mascard. l. cit. n. 13.* & Sanchez *Lib. 3. de Mar. disp. 23. n. 1.* Imò, cum Sacramenta cæteraque Divina perceperit & ex officio atque obligatione objerit in sola Ecclesia S. Annæ, domicilium spirituale in ea sola à se constitu- tum, abundè declaravit: partim verò; quia in hac sola propriè & formaliter ha- buit residentiam; cum in Ecclesia reside- re clericus potius à servitio, quàm acci- dentaria & merè materiali habitatione dicatur, Sylvester *V. Residentia, pr. & Fagnanus in c. Conquerente 6. de Cleric. non Resid. n. 16.*

Confirmatur; quia, licet Titius in utraque domicilium habuisset, tamen se- peliendus fuisse in Parochia S. Annæ, cum quia, licet in aliis plura habentibus, si cætera paria sint, attendatur domici- lium habitationis: Clericorum tamen plura habentium principale domicilium esse censetur in loco beneficii, Innocent. *in c. Ex ore 17. de Privileg. Panormit. in c. Postulasti cit. n. 4. & ibi Felinus n. 6.* tum verò; quia in ea sola percipere Sacramenta cæteraque divina obire solitus est, & ex officio atque obligatione debuit,

In contrarium deducta non admo- dum urgent; quia imprimis in Parochia S. Viti reledit merè per accidens & ma- terialiter, sine ulla Sacramentorum alio- rumque spiritualium perceptione aut ad- ministracione: in qua, sicut cætera Pa- rochialia, sic vel maximè jus sepulture fundatur, per textus *c. 1. § c. l. qui cit.* & tradita à Barbosa *cit. cap. 26. n. 34.* & Card. de Luca *Theor. V. § l. p. 3. de Paroch. disp. 23. n. 8. & 9.* asserente, id à Rota sæpius decisum, Deinde; quia portio Canonica, quæ sepulturam Pa- rochiam sequitur, de Jure et Ecclesie de- betur, in qua defunctus celestis papalis refici, audire divina aliisque Sacramenta percipere consuevit, *c. 1. cit. c. De in 4. hie § c. Cum quis 2. in 6. live, &* quam iste vivens pertinuit, *c. Relatum 2. c. Cum super 8. c. In nostra 10. hie & Trident. Sess. 25. cap. 13. de Reforma.* Præterea; quia non tam locum, ex quo corpus per accidens assumitur, quàm in quo Sacramenta percipit, spectandum, ex *cc. cit.* junctò *c. l. qui 3. pr. in 4.* satis liquet, Demum; quia, licet præ- ventioni quoad sepulturam locus sit casu, quò defunctus in duabus Parochiis domicilium habens Sacramenta cæteraque spiritualia percipere & obire consuevit in utraque, ut ex *c. Cum quis cit. jun- ctâ Glosâ V. Domicilia, desumunt cit. Ubal. n. 3. Vallens. n. 1. & Pirching ad hanc Rubr. n. 1.* id tamen locum non habet, cum defunctus illa in una & principalis propriè dicti ac formalis domicilii Parochia, & ex officio atque obli- gatione in ea sola, ut Titius apud S. An- nam, perceperit & obivit; cum sepulta- ra, ut dictum, ab hujusmodi perceptio- ne præcipuè pendeat.

Porro si, de Jure in aliqua Paro- chia sepeliendum, Religiosi vel etiam cle- ricici seculares in suis Ecclesiis sepelire præ- sumerent,

sumrent, locus esset dispositioni, c. Ex parte 5. & c. In nostra 10. quibus locis illi cadavera cum omnibus, quæ occasione ejusmodi sepulturæ perceperunt, Parochiæ, tanquam spoliata, restituere jubentur; quantumvis aliis defunctorum corpora, sepulturæ semel tradita, exhumari & aliò transferri prohibeantur, l. Nemo 14. C. de Religios. & sumpt. fun. & à S. Congreg. Episcop. & Regular. 11. Septemb. 1643. edita declaratione reprehendi jussi sint Regulares; quòd in sua Ecclesia sepulti cadaver, à Curia seculari recognoscendum, sine consensu Episcopi permiserint exhumari, ut refert Lauret. de Franchis *Controvers. Episc. & Regular. p. 2. q. 66. n. 2.*

47. Simili modo Parochi, cum defunctorum in Ecclesiis Regularium, vel Majorum, aut suâ electione tumulandorum, corpora auferre præsumunt, ista exhumata restituere tenentur cum omnibus, quæ illorum occasione perceperunt, c. Liberum 6. vel de Jure percipere potuerunt: quod addit Glossa *ibi, V. Recepisse;* ut adeò Parochi etiam portionem Canoniam, aliis sibi debitam, amittant, Barbosa *in c. cit. n. 3.*

48. Dubium practicum hic est de Consuetudine, vi cujus aliquid accipitur vel exigitur pro sepultura; cum, an ea, licet ubique invaluerit, valida sit, ambiguum reddant varii textus: quorum aliquibus damnatur, aliis non obscurè sustinetur. Si autem à DD. variè in concordiam reducuntur. Et, licet omnes, tanquam corruptelam damnent Consuetudinem, vi cujus sacra humus effodi non permittitur, aut effossæ defunctus non inferretur, antequam pro ea certa pecunia solvatur: aut ista exigatur tanquam loci Sacri pretium, vel compensatio actus sepeliendi, aut alterius rei spiritualis; quia ab omni pietate & honestate aliena

atque omnino intolerabilis perversitas ac sordities foret per *can. Questia 12. can. Postquam 13. Ec. 13. q. 2. c. Plerique 7. c. fin. de Pænit. c. Abolenda 13. hâc Rubr. c. Suam 29. c. Ad Apostolicam 42. de Simonia. Barbosa in Trident. Sess. 25. cap. 13. de Reformat. n. 36. & Engel ad hanc Rubr. n. 16. valida tamen, &, ubi viget, observanda est Consuetudo*

Primò, vi cujus occasione sepulturæ à Fidelibus ex devotione & sine exactione oblata accipiuntur, *can. Questia cit. & can. In Ecclesiastico 14. in fine q. 2. cit.* Imò Fideles ad ejusmodi laudabilis Consuetudinis observationem compelli, saltem ab Episcopis posse, discretè habetur *c. Ad Apostolicam cit. §. fin.*

Secundò, vi cujus aliquid exigitur pro terra seu fundo nondum consecrato vel benedicto; ut in cæmeterium convertatur: quod non obscure supponitur *can. Aurum, 12. q. 2. & præter Glossam in c. Abolenda cit. V. Sepultura & Panormit. ibid. n. 4. tradunt S. Thomas 2. 2. q. 100. art. 4. & Redoanus de Simonia p. 3. cap. 16. à n. 14.* Ratio clara est; quia terra res merè temporalis pretiòque æstimabilis est; ac proinde, sicut aurum vel argentum pro calice, & ipsam etiam terram pro Ecclesia, sic eam pro sepultura vendenti, quid ob stare possit, non apparet.

Tertiò, vi cujus aliquid daretur pro loco sepulturæ digniore & honoratiore, absque respectu tamen ad istius sanctitatem & fructum spiritualem: vel pro obligatione non nisi ex certa aliqua familia defunctorum cadavera ad certum aliquem cæmeterii locum vel Sacellum admittendi, ut multis DD. congestis docet Barbosa *cit. cap. 26. à n. 16. Frances de Eccles. Cathedr. cap. 16. à n. 92. & Gonzalez in c. Abolenda cit. n. 7. quia hujusmodi*

Y y 2

modi

modi obligatio ei accidentalis & pretio æstimabilis est.

Quartò, vi cuius aliquid exigitur pro camiterii vel loci specialis sepulture conservatione & reparatione, Barbo-
la cit. cap. 26. n. 16.

Quintò, vi cuius aliquid accipitur pro sustentatione ministrorum, atque etiam pro stipendiò clericorũ, ad id ex officio non obligatorum: imò etiam ipsius Parochi, congruam sustentationem aliter non habentis: non quidem; ut illud officium: sed ut extraordinarius & illi extrinsecus labor compensetur, Sylvester
V. Sepultura, q. 2.

Sextò, vi cuius aliquid exigitur in compensationem decimarum Personali-
um casu, quò Parochiani istas solvere des-
sissent, earumque locò Mortuaria solve-
re inceperent, Engel *cit. n. 16.*

ARTICULUS V. De Portione Canonica Parochiali.

SUMMARIUM.

50. Portio hac Ecclesiæ Parochiali de-
betur
51. De relictis extraneæ intuitu sepul-
tura:
52. Et pro locorum varietate varia est.
53. Multis casibus de Jure cessat,
54. Aut sublata est privilegiò vel Con-
suetudine:
55. Quæ hac in re præcipuè spectanda
est.
56. Aliquando de ea est portio divi-
denda.
57. Ejus quarta pars à Parochiali,
58. Et aliquando à sepultura Ecclesiæ
debetur.
59. Sicut Episcopo de iis, quæ Ec-
clesiis vel Monasteriis, ipsi tan-

quam diocesis Ordinario subiectis, ubi
mã voluntate relinquuntur, Portio Ca-
nonica Episcopalis, juxta dicta Tit. 28. l.
n. 256. sic Parocho debetur ejusmodi
portio aliqua, quæ *Quarta Parochialis*
nuncupari solet: estque pars Portionum
gatorum & aliorum ultimã voluntate re-
lictorum, Oblationum, & quæcumque
Ecclesiis & Monasteriis, etiam Exemptis,
*Clement. Dudum 2. §. Ac deinde, V. Per-
rũm ne*, obveniunt occasione funeriũ
sepulture parochianorum, extra pro-
priam Parochiam tumulorum, *c. 1. l. 1.
Cũm super 8. c. Cũm quĩ 2. in 6. & Tri-
dent. Sess. 25. cap. 13. de Reformat.*
Quam portionẽ Parochis attribuendũ no-
tio *c. 1. cit.* ex Apostolo redditur, quia
*Dignus est operarius mercede sua. 1. Ti-
moth. cap. 5. v. 18. & qui fuerint pas-
sionum socii, esse debent & consolatio-
num, 2. Corinth. cap. 1. v. 7.* cũm enim
Parochus sustineat onus celebrandi Divi-
na officia, & parochianis, dum vivunt,
Sacramenta aliãque spiritualia ministran-
di, *c. Ut Dominicus 2. de Paroch.* & i-
qui Altari servit, de Altari vivat: &
qui seminat, sive aliis præbet spiritualia
meta, sive ab iis recipiat Carnalia, *1. Co-
rinth. cap. 9. v. 11.* æquissimum est:
ut eorum, quæ occasione funeris aut se-
pulture alicujus parochiani extraneæ Ec-
clesiæ vel Monasterio obveniunt, por-
tio aliqua Parocho præstaretur; ne illi
debitis subsidiis defraudetur, *cc. cit.*

Porro, sicut Episcopalis, sic etiam
etiam Parochialis portio de Jure quarta
c. Cũm super 8. de Consuetudine autem
aliquando tertia, & aliquando media
pars est, *c. 1. §. c. Relatum 2. vel po-
tius, secundũ Glossam in c. 1. cit. V.
Terriam & textum c. Certificari 5. pro*
locorum temporũque varietate ab-
quando tertia, aliquando dimidia, ali-
quando quarta pars est. Plures